

Mendranzes senza Stat

I ladins storic dles Dolomites a la pert d'istituzion dl grup de laour per les mendranzes senza Stat de referiment y hinterland („without kin-state“) al intern dla FUEN

L grup di raprezentanc dles mendranzes tì salf de laour tla Ciadena di deputac a Roma. A la pert l vizepresident dla FUEN on. Daniel Alfreider che a sourantout l manajament dl grup de laour nuef, y laco Rigo sciche porta-ousc dla Union Generela di Ladins dla Dolomites. (foto: fueen)

Atualitè - A Roma dant otedì s'á encontè pert dl presidium dla FUEN - l president Loránt Vincze y un de si vizepresidenc, l ladin Daniel Alfreider - y deplù de sies funzionares con na deseina de raprezentanc de mendranzes che fej pert dla FUEN. L travert: mete su n grup de laour al intern dla FUEN de cheles mendranzes lascedes sun se instesses, senza Stat y hinterland linguistich. A la pert raprezentanc de chestes mendranzes con habitat y diaspora t'Europa, enfin via tì Caucasus: - i Sorbs, - i Frisc di Nord, - i ladins, - i Roma tla Mazedonia, - i Yenisc, - i Aromens tla Romania, - i Tatars dla Crim, - i Turcmescec, - i Lezghins, - i Rutens tla Ucraina. Mancian á abú i grijons y i furlans, che podessa colaoré con i ladins a na manira utla per barat fora esperienzes y iniziativ tla sconanza dl lingaz, tì svilup dla cultura y dla comunicazion che é aldidancuei fundamentala y ence utla per abiné la jent suvenz dalonc tì paisc y ence tla diaspora.

I grups de laour tla FUEN

Sot l tet dla FUEN, che é la union federala dles nazionalitès europeiches,

él al moment cater „working groups“. Dlongia al grup plu nuef per les mendranzes senza Stat él ciamó trei „comunitès“: - l grup de laour per i lingac todesc, - la union dles mendranzes slaves, y - l grup de laour dles mendranzes turches. Tla FUEN é atives 20 mendranzes todesces, 20 mendranzes slaves y 9 mendranzes turches. Lapró gestesc la FUEN la plata internet „AGDM“, na plataforma de informazion per les mendranzes todesces t'Europa.

I trei grups de laour s'enconta n iade al ann pro n seminar, organisé a rotazion chiló y iló.

Co jirala pa inant?

L grup de laour dles mendranzes senza Stat abina adum chisc dis les esperienzes utles fates tì raions desferenc y les ghiranzes di membri, y l president dl grup Daniel Alfreider les analizará y les cernará per cuji n plann y program comun (na strategia per l procedere). L grup ruvará spo adum a n seminar de jujn 2018, canche al sará l congres general dla FUEN a Ljouwert/Leeuwarden tla Frisia dl Vest (Paisc Basc).

Les prospetives dla FUEN

Te si intervent de salut a Roma á l president dla FUEN Loránt Vincze auzé fora l'importanza dla sconanza dles mendranzes europeiches che n'á nia n Stat "pere", Vincze: „Al é les mendranzes che adora l plu sosten, per ester a l'auteza de mantegní y dé inant sia cultura y si lingaz. Truepes propostes inserides tla campagna europeica Minority SafePack interesseia i lingac manco espanus y che n'á nia lingac ofizial dla UE-Union Europeica. La UE messessa diventé na sort de Stat Tet per dutes chestes mendranzes.“ L president dla FUEN á ence dit che l'ocajion per mete su chest grup de laour é taieda pro sun n moment „storich“ per i Ladins dles Dolomites, ajache chisc dis dessel passé la „Lege Ladina“ o „Lege Alfreider“ che elimineia deplù discriminazions a dann di ladins („La Usc di Ladins“ á bele informé plu outes sun l contegnú de chesta „lege“). L on. Daniel Alfreider á conté da sia pert deplù sun i ladins, auzan fora la despartizion politich-administrativa di Ladins sun 3 provincies y 2 regions. (ir)